

Til kommuner med villsvin

Afrikansk svinepest (ASP) er en alvorlig virussykdom som rammer tamgris og villsvin. Sykdommen smitter ikke mennesker, men kan få svært store konsekvenser for dyrehelse, villsvinforvaltning, landbruk og næringsliv. ASP har de siste årene spredt seg i flere europeiske land, og sykdommen er nå etablert i deler av Europa.

I september 2023 ble ASF påvist hos villsvin i Sverige, det første utbruddet i Norden. Bekjempelsen krevde omfattende tiltak over lang tid, blant annet etablering av restriksjonsområder, søk etter døde villsvin, håndtering av kadavre og betydelig innsats fra en rekke lokale og nasjonale aktører. De hadde et tett samarbeid mellom jegere, kommune, jordbruksverket (tilsvarende Mattilsynet), SVA (Statens veterinærmedisinske anstalt) og flere, som gjorde at de hadde stor suksess med å utrydde sykdommen raskt.

Sommeren 2026 ble ASF for første gang påvist hos villsvin i Finland, nær grensen til Russland. Det ble raskt innført omfattende restriksjoner og bekjempelsestiltak for å hindre videre spredning av smitte.

Erfaringene fra våre naboland viser at et utbrudd av ASF i villsvinpopulasjonen kan medføre et betydelig behov for lokaler, lagerkapasitet, utstyr og annen logistisk støtte i berørte kommuner. God beredskap og oversikt over tilgjengelige ressurser vil derfor være viktig for å sikre en rask og effektiv håndtering dersom sykdommen skulle bli påvist i Norge.

For lokaler av ulik art, kan det være flere muligheter for samme behov. Avhengig av hvor en eventuell påvisning finner sted, og spesifikke vurderinger rundt hendelsen, gjør det da mulig å benytte den best egnede plassen.

Det er ikke nødvendig å ha løpende avtaler og ledige lokaler til enhver tid, men lokalkunnskap og bevissthet rundt hva som finnes av folk, lokaliteter og utstyr, vil kunne bidra til en raskere og bedre håndtering ved en smittsom dyresykdom i viltpopulasjonen.

Vi oppfordrer derfor kommuner med villsvin å ta med oversikt over følgende i sin beredskapsplan:

- **Vaskehaller** for kjøretøy og utstyr: med sluk (evt vanlig vaskehall og storbilvaskehall), med to veier- en vei inn og en vei ut
- **Vaskbare rom med sluk** (som kan brukes til å ta imot og undersøke kadaver) - gjerne med store dører så det kan kjøres inn kadaver
- **Plass til kadavercontainer** med frys (trenger strøm) i tilknytning til kadavermottak

- **Kontorbygg** (jegerorganisering, veterinærorganisering/Mattilsynet) data, lys og varme, tak
- Tilgang på **toalett**, vask og hygiene for personell
- **Møteplass for jegerne** innendørs, plass til minimum 100 (eks. gymsal, samfunnshus, hall) med formål å tildele områder, gi info etc
- **Utstyrlager/hall** (fangstgjerder, firhjuling etc)
- Alternative **overnattingsplasser** for folk som kommer utenfra
- Evt mulighet for tilgjengelig uteplass til å sette opp større telt (for eksempel til vask av utstyr/biler)
- Hvilke personellressurser er nyttige å kjenne til? Viltforvaltning/ Fallviltgruppe/ Landbrukskontoret/andre

Mvh Mattilsynet, tilsynsdivisjon landdyr og slakteri

Bilder på neste side

Eksempler med bilder fra håndteringen i Fagerstad, Sverige

Dette er kun til inspirasjon- alle har ikke tilgang til eller slike muligheter, og da gjelder det å være kreative og tenke ut hva som kan egne seg til formålet.

De var heldige og hadde tilgang til en plass med et lager/hallbygg som var mulig å sperre av. Her var det container til kadaver på utsiden, som fikk strøm til å kjøles, og i hallen var det tre større rom til kadavermottak, storbilvask og utstyrlager.

Storbilsvaskehall med vannslange i tak, sluk i gulv. Såper og desinfeksjonsmidler på bilde 2.

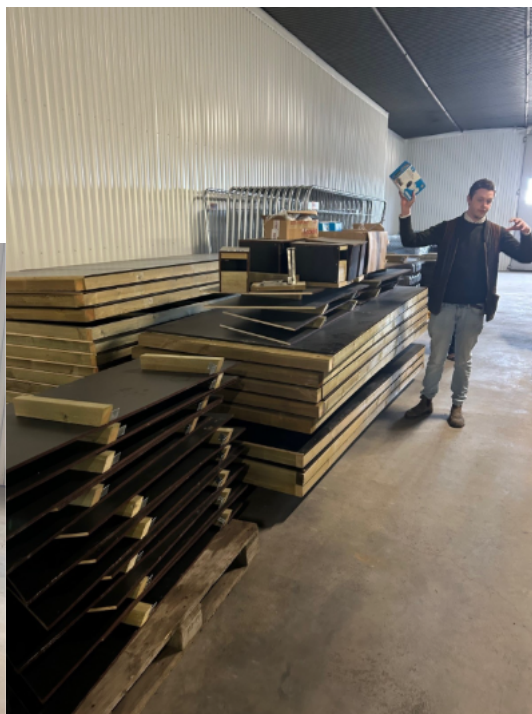
Rom til prøvetaking av kadaver, egen inngang for "ren sone" og kadaver inn ved porten med sperrebånd til "uren sone".

Prøvetakingsområde t.h. og diverse toalett, kjøkken og dusjmuligheter i rom t.v.

Kadaver frysekontainer på utsiden av prøvetakingshallen.

Utstyrslager; gjerdemateriell, fellemateriell, og sleder/kadaveruthenting som snøskuter, firhjuling etc.

Kontorbygget

Lå litt bortenfor hallen, for andre oppgaver. Hadde 3-4 kontorer, toaletter og kjøkken til å lage mat for lange dager.

Veterinærkontor med tilgang til strøm (PC), og tavler for oversikt.

Kontor til jegerforbundet med kart, oversikter og diverse utstyrslagring til søk.